

Ministerstwo Spraw Wojskowych
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

8738 J2

Poczta polowa 53, dn. 22. VI. 22 1922 r.

Oddział II Informacyjny

№ 17634 II.

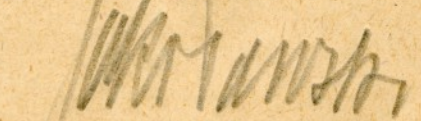
Rov

Do

Adjutantury Generalnej

Przedkładam przy niniejszym do wiadomości artykuł
p.t. "Czechosłowacja i Sowiecka Rosja", umieszczony w "Prawdzie"
z dnia 9. VI. 22 r.

Szef Wydziału Organizacyjnego



SOKOŁOWSKI

m a j o r

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
8738 J2
27. VI 2

SOKOŁOWSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

17634

("Prawda" z dn. 9. VI. 22 r.)

Zawarte obecnie wstępne porozumienie R.S.F.S.R. z Czechosłowacją, które nastąpiło po konferencji genueńskiej ma wielkie znaczenie dla rozwoju naszych stosunków międzynarodowych, ale jednocześnie jest naturalnym wynikiem politycznego i ekonomicznego rozwoju Czechosłowacji, będącej dotąd wasalem Francji.

Obecnie "przyjaźń francuska" nie wywołuje w Czechach nadmiernego entuzjazmu. Przyczyną oziębienia się orientacji francuskiej jest w pierwszym rzędzie zbyt wyraźny egoistyczny stosunek potężnej Francji do małych Czech. W różnych sferach ludności czeskiej wielkie niezadowolenie wywołuje czecho-francuski traktat handlowy. Jednak nie należy tych faktów przejawiać. Zależność Czech od Francji jest tak wielka, że przejawia się nawet w życiu wewnętrznym.

Co się zaś tyczy Anglii, można zapewnić, że i ona prowadzi nie mniej egoistyczną politykę, niż Francja. Niedawno udało się rządowi czeskiemu po długich zabiegach uzyskać w Anglii na 10.000.000 funtów szterlingów. Warunki tej pożyczki są następujące: 9% rocznie, kurs 90 i prócz tego ogromna prowizja 1-2%. Pożyczka zabezpieczona jest państwowymi dochodami celnymi i monopolem tytoniowym, przy czym rząd czeski wpłaca procenty co tydzień. Takich praw drakońskich przy braniu pożyczki jeszcze nigdy do nikogo na świecie nie stosowano. Nic więc dziwnego, że Czesi nie mają dla Anglii zbyt wielkiego uczucia sympatji i przyjaźni.

Wobec tego zostaje tylko wschodnia ich sąsiadka - sowiecka Rosja, która nie prowadzi żadnej agresywnej polityki i dlatego w końcu z nią właśnie zawiąza się ~~siłniesz~~ ścisłe stosunki ekonomiczne i polityczne. ~~Siłniesz~~ W stolicy czeskiej - Pradze wre od rozmaitych "przedstawicielstw" i pewna grupa polityków czeskich nie miałaby nawet obecnie nie przeciw spekulowaniu na czarnego, białego i czer-

ROSKI
NOTE
ARCHIVES
New York

wonego konia. Istnieje biała (raczej czarna) kooperacja, istnieje nawet jakiś rosyjski rząd. W tych warunkach było więc niepodobniestwem stworzyć normalne choćby tylko czy-
sto handlowe stosunki, bez jawnego przyznania się, że obecnie istnieje faktycznie
tylko jeden rząd, który na podstawie i pełnomocnictwo występować w imieniu Rosji.

Bez względu na to nasza delegacja handlowa rozwinęła tam bardzo energiczną
działalność; dotychczas zakupy nasze w Czechach wynoszą około 100 milionów koron
czeskich. Delegacja nasza zawarła umowy z najwybitniejszymi przedsiębiorstwami, które
już wypełniają nasze zamówienia. W Pradze ~~zabawiają~~ ^{dokładają} swego żywota specjalne towarzystwa
"dla handlu ze wschodem" i buduje swoje plany na "przyszłej Rosji" w rodzaju Rabu-
szyńskich. Mają oni swoje stowarzyszenia i biura, ale poważne firmy żadnych intere-
sów z nimi nie prowadzą, dając pierwszeństwo pod tym względem naszej delegacji.
Ale zażyłość istniejąca pomiędzy temi stowarzyszeniami i kołami rządzącymi miała
dotychczas specjalny wpływ na polityczną stronę wzajemnych stosunków naszej delegacji
z rządem czeskim. Jednak dążenia ~~zwierzbimictw~~ w "kwestji rosyjskiej" podkopywały
interesy robotników i włościan i ich instynktowne ~~związki~~ ^{ciąganie}.

Co zaś się tyczy chaosu i naprężenia tak wewnętrznego i zewnętrznego Czechy
są wiernym odbiciem stosunków ogólnie europejskich.

Trzeba posiadać bardzo wiele śmiałości, stanowczości i rozmachu, żeby się wyrwać
z tego błędnego koła. Na czele tego państwa stoi rząd koalicyjny, w skład którego wcho-
dzi aż pięć partji o najrozmaitszym zabarwieniu, poczynwszy od narodowej demokracji,
a skończywszy na czeskich s.d. Taki rząd nie może się zdobyć na żaden rozmach i jego
kompetencje ograniczają się ~~postępowaniem~~ ^{postępowaniem} kroczeniem po "linji najmniejszego oporu".
Różnobarwność i bezsilność koalicji nie wiele zmienia ta okoliczność, że wchodzi
w skład rządu czeski socjaliści (czescy narodowi socjaliści i s.d.) - bardzo umiar-
kowani socjaliści.

Charakteryzując ekonomiczny stan Czech w pierwszym rządzie należy podkreślić
doskonale postawiony przemysł (50% ludności stanowią robotnicy) i ~~brak~~ brak rynku zbytu.
Czechom dostało się 80-85% całego wielkiego przemysłu starych Austro-Węgier; dla za-

spokojenia wewnętrznych potrzeb starczy 15% ogólnej produkcji, bierąc pod uwagę, że zakłady przemysłowe są w pełnym ruchu. Ale Czechy zdobywszy niepodległość straciły poprzedni wewnętrzny austriacki rynek zbytu, który rozpadł się na szereg wrogo do siebie usposobionych małych państw.

Rynki zaś zewnętrzne są zamknięte dzięki granicom celnym i kwestji walutowej. Mając najwyższą w środkowej Europie walutę, Czesi tem samem mają zamknięte wszystkie zewnętrzne rynki zbytu sąsiednich państw.

~~Wskazujemy~~ Aby zrozumieć jak bardzo stan przemysłu czeskiego jest tragiczny wystarczy przytoczyć fakt następujący: w czerwcu r. 1921 marka niemiecka się 1,2 kor. czesk., kor. czeska - 10 austr. Obecnie kor. czeska równa się 6 mk. n. i 140 - 150 kor. austr. W sierpniu r. ub. odbył się w Pradze jarmark wzorów przemysłu czeskiego, który w rezultacie pociągnął za sobą cały szereg znacznych zamówień z Bułgarji, Austriji i in. sąsiednich państw. Wskład za tem korona czeska poszła w górę, a waluta wyżej wymienionych państw apadła. W rezultacie wszyscy kupcy zmuszeni byli cofnąć swoje zamówienia.

Obecnie fabryki czeskie wyrabiają zaledwie 20-25% ogólnej przewidzianej produkcji. Przewodniczący czecho-słowackiej Izby Handlowej Godacz w raporcie swoim przedstawił jak ciężką i beznadziejną jest obecna sytuacja. Charakterystyczną rzeczą jest to, że i Godacz i inni przedstawiciele przemysłu uznali, że jedynym rozwiązaniem tej kwestji jest zmniejszenie płacy. A jednak jasnym jest, że nawet to zmniejszenie nie dałoby żadnych rezultatów. Korzyść osiągnięta przez przemysłowców pochłonałby znaczny upadek wewnętrznego rynku zbytu. Rzeczą zrozumiałą jest, że istota zła leży w ogólnej organizacji przemysłu gospodarczego i w zewnętrznych warunkach europejskich, skutkiem czego 75-80% wytwórczi jest nie wykorzystane. Otwarcie rynku zbytu w Rosji i jej kolosalne zapotrzebowania stają się naturalnym wyjściem z sytuacji. Doskonale to rozumieją nie tylko robotnicy, ale i przemysłowcy, jak również koła rządzące.